

SISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A Híradóhivatalban érvényes.
Egyes évre 16 k.
Negyedévre 4 k.
Helyben hához hordva:
Egyes évre 20 kor.
Negyedévre 5 k.
Világke postán szállítva:
Egyes évre 24 kor.
Negyedévre 6 k.
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, kivételül
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és Híradóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezsa-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vizsgálata
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a Híradó-
hivatalhoz intézendők.

XXI. évfolyam 60. szám.

Nagyvárad.

Vasárnap 1915 március 14.

Március 15.

Ilyen március idusát még nem ért a világ... Azon a nagy napon, ezelőtt hatvankét évvel, forrott és izzott a magyar nép lelke, az eget verdeste lelkesedése lángja, de vér nem folyt. Ma messze északon, Galicia rideg gránicaira magyarok piros vére omlik s a szél ha végigszánt a nagy magyar rónán, csak sok árva gyermek kendőjét lobogtatja meg, s sok bánatos hitves arcan fagyasztja meg a könyvet. Akkor az öntudatra ébredt magyarság tette fel a koronát ezeréves multunkra, ma megalapozzuk a második ezredévet; akkor a kivivott szabadság tüzelte a lelkeket; ma dobogó szívvel, egymást szeretve, egymást megértve állunk a csatamezőn s egy akarattal védjük szabadságunkat s magyar fajunkat. Háboru van most a nagyvilágban. Érezzük, hogy fojtogató ölelés közeledik felénk, hogy lelketlen emberek rabszolgasorsra szántak bennünket; látjuk, hogy odaát fegyvert kovácsolnak, kardot köszörülnek a magyar vesztére; de érezzük, hogy a magyar meghal, de rab nem lesz soha!

Tiszta a fegyverünk, patyolatos, mint a magyar lélek; jöhet az ellenség s véres fejjel fog meggyőződni róla, hogy „Tisza—Duna között még magyar a lélek.”

Nagy időket élünk, zug, bömböl a háboru furiája, mint decemberi éjen a kísértettermő zivatar; — lángaborult az egész világ s úgy érezzük, hogy ez a láng körülnyaldossa a mi lelkünket is. Vártuk ezt a nagy időt, sejtésekkal van teli a multunk, — egy jobb kor után. S aki idáig idegenek voltunk Európában, azután meg mostohákká lettünk saját országunkban. Egy nemzet

sines, mely rokon volna velünk, s mi mégis helyet szereztünk magunknak a többiek között s becsületet a magyar névnek. Mi vagyunk Európa keleti kapujának őrzői s beh sokszor megtépáztak bennünket. Jött a tatár, belerugott lelkünkbe; de megrázkódtunk s talpraálltunk; jött a török, másfélszáz évig morzsolta bennünket, de összezuzni, megtörni nem tudott; s jött az évek hosszú hosszú láncolata, amikor idegen lettünk saját hazánkban; amikor megérteni, velünk érezni nem tudott senki; amikor rebelliseknek tartottak bennünket, pedig faji tulajdonunk a loyaltás; amikor egy szívből jövő, szeretetet lehelő szó izzásba hozta volna loyális lelkünket. Sejtésekkal és vágyakozással volt tele a lelkünk, vártunk valakit, aki megszerette ezt az — egy porosz vezérkari tiszt szavai szerint, — gögös, bus és elragadóan férfias nemzetet. De hiába jött Rákóczi, Rudolf trónörökös, Erzsébet királyné, hiába rajongta őket körül a néplélek, boldogságunk csak vélt boldogság volt.

Vágyakozással volt teli lelkünk, hogy lesz egy nemzet, mely testvérként szívéhez ölel bennünket. Reménységet vetettünk, csalódást arattunk. Vágyakozással volt teli a lelkünk, hogy lesz még egyszer ünnep a világon, amikor mi is igaz voltunk teljes tudatában emelt fővel lépünk a küzdőterre; bízunk a jó Istenben, hogy ha más senkise, Ő mellettünk van és segít bennünket s megjutalmazza a becsületességünket. Vágyakozással volt teli a lelkünk s nem vártunk hiába. Amit Bismarck teljes meggyőződéssel vallott, valóra vált s mindenki érzi, hogy a Habsburgok két államának sulypontja nem Bécsben, hanem Budapesten van; hogy a Habsburg dinasztianak legerősebb támasza a mostoha sorsában is hűséges magyar nép. Nem vártunk hiába, mert csakugyan sokan néznek ma ránk csodálattal s szövetségesünk, látva a magyar katona hősiségét nyíltan bevallja: milyen gazdag lehet ez a Magyarország, ha legnagyobb kincsével a magyar parasztsággal sohse dicsekedett s eltitkolta a világelőtt! — Milyen fölényes erejű, ha békén türtö, hogy sajátja (!) agyonhallgassa ezt a gögös, bus és elragadóan férfias nemzetet! — Nem vártunk hiába. Másfélszázadon át szívünk vérével melengettük a lengyel-magyar testvériség eszméjét, egész szívünkkel énekeltek

velük, hogy szabad hazánkat, ó, add vissza nekünk s ime testvérként harsol velünk a lengyel nép s szenvedések árjában, megtisztult lelkének tüze szinte bele képesődik a magyar lélek szilajságába!

Az idei március 15. ígérettel teli. Sokat álmodtunk s ime mindegyik teljesülőfélben, s bízunk a jó Istenben s a magyar faj erejében, hogy csakugyan be is teljesedik s úgy teljesedik be, ahogy mi álmodtuk. Nézzük a haretéren küzdő magyarokat, a kurucvitézek kuruc unokáit s jóleső érzés dagaszja szívünket. Nézem, hogy harcolnak a magyar fiúk s hogy az orosz katonák s szentül hiszem, hogy a győzelem a miénk, — írja egy hareoló katonatisztünk. A mi szívünkben is él a reménység Akármilyen hosszú háboru is békével végződik. S a békétől mi nem csak nyugalunkat várjuk, de a magyarság megbecsülését, boldogulását, haladását, megerősödését. Mert ellenségeinket kettő lepte meg: a német negyvenkettes s a magyar negyvennyolcas!...

... Azok pedig, akik idehaza vannak, tegyék össze két kezüket szépen és bizzanak a jó Istenben és bizzanak fiainkban, férjeikben s lelkükben gyakorta fűrösszék meg a kuruc költő imáját: Szegény magyarokat segítse az Isten...

Hegedüs Lóránd Nagyváradon.

Hegedüs Lóránd országgyűlési képviselő, a kiváló pénzügyi kapacitás, író és politikus e hó 15-én egy Hadi Hítelintézet megalapítása céljából Nagyváradra érkezik.

A Vörös-Kereszt Egylet vezetősége értesülvén erről, lépéseket tett abban az irányban, vajjon nem lehetne-e Hegedüs Lórándot a Vörös-Kereszt javára egy előadás megtartására megnyerni. Dr. Moskovits József és dr. Mártonffy Marcell vállalták magukra a közvetítők szerepét és közbenjárásuknak fényes sikere volt, amennyiben Hegedüs Lóránd egy rendkívül kedves sürgönyben határozottan megígérte, hogy e hó 15-én, azaz hétfőn este Nagyváradon felolvasást fog

Fehér hétből fehér hetek folytatólagos eladásához

ismét nagy mennyiségű kézi himzett női ing, Corsétták, nadrágok, továbbá czérna és pamut vásznak, damaszt asztalteritékek, asztalkendők vászon maradékok megérkeztek és igen olcsón kerülnek eladásra CZILLÉR IMRE nagyáruházában.

tartani. A fölolvadás címe: *A pénz háboruja.*

Aki ismeri, vagy hallotta valamikor Hegedüs Lórándot beszélni a parlamentben és élvezte az ő sziporkázó szellemességű, kissé sarkasztikus, de mindig objektív, kedves és soha nem sértő előadását, az bizonyára nem fogja elszalasztani az alkalmat, hogy őt most itt Nagyváradon is meghallgassa a fölolvadás asztalnál. Akik pedig még nem hallották, azokra nézve igazi szerencse, hogy most alkalom nyílik a kiváló embert szemtől szemben látni és hallani.

Nem akarunk dicsőhimnuszokat zengeni Hegedüs Lórándról, hiszen ő minden dicsőretnek fölötte áll, csak azt óhajtánók, hogy Nagyvárad intelligens közönsége, melynél minden szép és nemes ügy pártolásra talál, méltányolva az ő szíves készségét és fáradtságát egyoldalról, — de meg igaz élvezetet

óhajtva szerezni saját magának, mentül nagyobb számban jelennek meg az előadásán.

Az előadás kezdete fél hét órakor a városháza nagytermében fog megtartatni.

Ugyan ezen alkalommal fogja azután Retteggy Margit kisasszony, színházunk bájos és kiváló tragikája elszavalni Dutka Ákos néhány szép versét.

Természetesen nem fog megelégedezni a rendezőség arról sem, hogy vendégünk illő módon üdvözöltessék.

Ezen előadásra földszati ülőhely 1 kor. Karzati ülőhely 80 fill. és állóhely 40 fillérréval a Hegedüs hírlapíródában, valamint a Vörös-Kereszt Egylet irodavezetőjénél (Közkórház) Hermann Lajosnál előre, este pedig a városháza dísztermében felállított pénztárnál váltható.

Elsülyedt angol cirkáló.

Budapest, március 13. (Saját tud.) Londonból az admirális közli, hogy Bayane segédcirkáló földerítő uton elsülyedt. Roncsait tegnapelőtt megtalálták. Valószínűleg torpedólovás érte. Mintegy 8 tiszt és 18 ember megmenekült.

Az oroszok nem bírják el az időjárást.

Budapest, március 13. (Saját tud.) A „Magyarország“ jelenti, hogy a Kárpátokban egy orosz század megadta magát, mert nem bírta az időjárást. A hideg türethetetlen. A esendőreink megfagyott járdórokra bukkantak. Orosz repülőgépek ködnélküli időben hadálásaink felé igyekeztek jutni, de tüzelésünk elriasztotta őket.

Kiméletlen harc a tengeren.

Budapest, március 13. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: Hollandia közvéleményét hivatalosan előkészítik arra, hogy csak most következik be a német tengeralattjárók harcában a végsőig való küzdelem. A németek eddig kiméletesen jártak el, vártak az Unió közvetítő javaslatának eredményére, mely véget vetett volna Anglia akciójának Németország kiéheztetésére. Ez az akció eredményre nem vezetett s így Németország megkezdi kimélet nélküli harcát tengeralattjáróival.

Elsülyedt angol hadihajó.

Budapest, március 13. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: az ideérkezett Vinstera norvég gőzös tisztjei beszélik, hogy a Maas világító toronytól 8 mérföldnyire egy elsülyedő angol hadihajó árbocát látták a tengerben.

A németek haditerve.

Budapest, március 13. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Az Affonbladed katonai szakértője azt hiszi, hogy a németek az orosz-lengyelországi front közepére koncentrálják összes rendelkezésre álló erejüket. Az orosz főerők ugyanis most a szárnyakon vannak elfoglalva s így a németeknek sikerülhet az orosz front áttörése. Ez végleg eldöntené az északi háboru sorsát. Ezután már csak hetek kellenének ahhoz, hogy a németek nyugaton is kieroszakolják a döntést.

Japán-orosz ellentétek.

Budapest, március 13. (Saját tud.) Kopenhágából jelentik:

A Novoje Vremja megállapítja, hogy azok a követelések, melyeket Japán Kinával szemben támaszt, nagyrészt ellenkeznek Oroszország érdekeivel. Tokióban megkezdődtek a diplomáciai tárgyalások, hogy elejét vegyék az ellentétek kiélesedésének.

A Dardanellák ostroma.

Budapest, márc. 13. (Saj. tud.) A Wolff-ügynökségnek jelentik Konstantinápolyból:

Vasárnap délben ujrakezdődött a Medsidjie Dardanellák erőd bombázása. A vele szembenlevő Hamidie erőd viszonzta a tüzelést, egy ellenséges hadihajó csakhamar találva visszavonulni kényszerült. Erre elkezdtek bombázni a Hamidiet is. Négy órai lövöldözés után kimentek a szorosból, a Hamidie sértetlen maradt.

Azjellenségéjjel megkísérelte az aknák el-távolítását, 3 aknazúzót elsülyesztettek a parti ütegek, mire a kísérlet abbamaradt. A

török tengerészek Mytiléne mellett elsülyesztettek egy ellenséges szállítóhajót. A smyrnai váli távozásra szolitotta föl az asszonyokat és a gyermekeket, mert a török hadsereg utolsó csöpp véréig megvédelmezi a várost.

Az orosz flotta akciója a Fekete-tengeren.

Budapest, március 13. (Saját tud.) A török főhadiszállásról jelentik: Az orosz flotta tegnapelőtt hat óra hosszat lövöldözött négy fekete-tengeri kikötőt. A török lakosság és katonaság közül heten sebesültek meg, ellenben Zunguldakban elpusztult a francia negyed tizenöt házzal. A kikötőkben olasz és görög hajók sülyedtek el, a görög negyed ötven faháza leégett. Az orosz hajóosztás igazgatója családostul meghalt.

Az angolok veszteségei a Dardanellák ostrománál.

Budapest, március 13. (Saját tud.) A „Berliner Tageblatt“ Athénból hozza hírel, hogy az angol flotta a Dardanelláknál 140 halottat, 310 sebesültet veszített. Egy angol torpedó naszád, két aknakutató elsülyedt, 4 nagy csatahajót ki kellett vinni a tűzvonalból. A partraszállítási kísérleteknél 700 embert veszítettek.

A Magyar Hadi Hitelintézet megalakulása.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara hosszas és körültekintő munka után befejezte a Magyar Hadi Hitelintézet r.-t nagyvárad fiókjának előmunkálatait. Annál nagyobb gondosságot és odaadó figyelmet igényelt ez az előmunkálat, mert nemcsak a nagyvárad kereskedelmi és ipari érdekvéviselőktől, hanem a Bihar megye területén szervezett helyi-bizottságoktól is be kellett szerezni azokat az adatokat, amelyek a fiókintézet működésének alapjául szolgálnak.

A nagyvárad központi helyi-bizottságon kívül Biharvármegye területén összesen nyolc helyi-bizottság szerveztetett és pedig a vármegye nagyobb ipari és kereskedelmi gócpontjain.

Tudvalevőleg a Magyar Hadi Hitelintézet Részvénytársaság működése három irányba terjed ki.

Az államsegélyt kiegészítő havi segélyt nyújt azon hadban levő iparos, kereskedő, vagy magánhivatalnok családjának, akinek megélhetését nem biztosítja az államsegély; havi segélyt kap az olyan itthon levő iparos, kereskedő, vagy magántisztviselő, akinek a háboru folytán jövedelme annyira megcsappant, hogy abból képtelen megélni és végül havi vagy heti részletekben visszafizetendő s 300 koronáig terjedő kamatmentes kölcsönt kap az olyan iparos vagy kereskedő, akinek ipara vagy üzlete folytatásához szükséges a kölcsön, de ilyet anyagi garanciája nem lévén, más pénzüintézettől nem kaphat.

Az ezekre vonatkozó adatok most már összegyűjtve, a Magyar Hadi-Hitelintézet nagyvárad fiókja holnap, hétfőn, március 15 én, délután fél 4 órakor megtartja a kamara székházának nagytermében alakuló-gyűlését.

Az alakuló gyűlésen részt vesznek dr Hegedüs Lóránd orsz. képviselő, a Magyar Hadi Hitelintézet r. t. központjának alelnöke, valamint Gruner Tivadar, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár igazgatója, a Magyar Hadi Hitelintézet r.-t. vezérigazgatója is. Nagyváradról pedig meghivattak az alakuló gyűlésre: Nagyvárad városa, Biharvármegye, az Ipartestület, az Osztrák Magyar Bank helyi fiókja, a Magyar Általános Hitelbank fiókja, továbbá a Gazdasági és Iparbank, a Leszámitoló és Jelzálogbank és a Polgári Takarékpénztár.

Vármegyei gyűlés előtt.

Az első szakosztály ülése.

Tegnap délelőtt 10 órakor tartotta Biharvármegye első szakosztálya ülését, melyen a jövő heti közgyűlés tárgyait vitatták meg. Az ülésen Miskolczy Ferenc dr főispán elnökölt, kivüle jelen voltak Fráter Barnabás alispán, Baranyi András főjegyző, Balogh János tb. főjegyző és Pally Lajos.

Az ülésen Baranyi és Balogh főjegyzők ismertették a közgyűlés tárgysorozatát. Különösen sok szó forgott a községeknek vetőmaggal való ellátásáról. Ugyanis sok községnek nincs elegendő pénze a vetőmag beszerzésére, azért Miskolczy főispán azt indítványozta, hogy az egyes községeknek kellő garancia mellett a vármegye adjon kölcsön és az alispán utasítsa a számvevőséget annak folyósítására, annál is inkább, mert a mostani viszonyok között minden földet be kell vetni.

Érdekes esetet ismertetett az ülés folyamán Baranyi főjegyző. A bélnagyvarosi körjegyzőség községei az eddigi s fuvardijak más egyéb költségek helyett bizonyos általányt szavaztak meg a jegyző részére, amelyet jóváhagyás végett a törvényhatósághoz felterjesztették. Közben az általányt, amely különben is tulmagas volt, a jegyző felvette. A törvényhatóság elutasította a felterjesztést, s a felvett pénzt a jegyző terhére tette, aki azonban az ügyet megfelelőbezte a miniszterhez. A miniszter később jóváhagyta a törvényhatóság határozatát, amde a jegyző ezen idő alatt is felvette rendszeresen az általányt.

Persze ez az eljárás törvényellenes, s fegyelmi jár érte. A szakosztály ülésen aztán úgy határozottak, hogy a közgyűlésen azt az indítványt teszik meg, hogy a fegyelmitől a mostani körülmények között tekintsenek el, csak a törvényellenesen felvett összegek visszatérítésére kötelezték a jegyzőt.

A főjegyző bejelentette továbbá, hogy az alispán a Vidor Manóval kötött szerződést, amely az irodai felszerelés szállítását foglalja magában három évre meghosszabbította. A vármegye hozzájárulását fejezi ki a közgyűlésen úgy ehhez, mint a Sonnenfeld Adolfal a könyvnyomda előállításáról szóló szerződés 2 évre való meghosszabbításához.

Azután előterjesztették az ülésen, hogy Nagyszalonta 100.000 koronát szavazott meg az 1914. évi hadikölcsönre; hozzájárulólág határozottak az Ökrös és Bogy községek egyesüléséhez. Ezenkívül megvitattak több községi előjárásügyi választás elleni felebbezést, többnyire elutasítólág. Legtöbb szó esett a Balogh János tb. főjegyző által előterjesztett botfiai jegyzőválasztásról, mely ellen a község lelkésze felebbezett, felhívván több a választás alkalmával elkövetett törvényteleniséget.

A szakosztály tagjai nem találtak semmi okot a választás megsemmisítésére. Ezekon kívül még több apróbb ügyet vitattak meg.

**Tábori alsó ruhák
Vizmentes bakkancsok
Halina csizmák
és Hó cipők**

legjobb minőségben

Reichard Dezső

cégnél

Rákóczy-uton kapható.

Itthon a béke felé.

Dr Károly Irén akciója a városi afférban.

Nagyvárad társadalmában és a városi tisztikarban egyaránt kétségtelenül nagy port vert fel az egyes lapok által még jobban felkavart Komlóssy—Lukács affér.

A városi közgyűléshez 14 törvényhatósági bizottsági tag tudvalegleg indítványt adott be, hogy a törvényhatóság irjon fel Lukács Ödön főjegyző katonai szolgálat alól felmentése iránt s hogy rosszallását fejezze ki a törvényhatóság Komlóssy József eljárása felett.

Az kétségtelen, hogy ha ez az indítvány tárgyalásra kerül, kínos, sőt botrányos jelenetek színhelye lett volna a közgyűlés.

Ettől a botránytól mentette meg szerencsére városunkat a törvényhatóság egyik méltán köztiszteletben és közbecsülésben álló tagja: dr Károly Irén, aki tapintatos eljárásával keresztülvitte, hogy az indítványozók visszavonták az indítványt s ezáltal lehetővé tették a botrány elkerülését és alapot adtak a kényes ügy békés elintézésére.

Dr Károly Irén mélyen érző lelke, a város jóhírveve iránti féltékeny gondolkodása mindenáron igyekezett megakadályozni a kérdés teljes elmergesítését s azon feltevésben indította meg a béke-akciót, hogy nem is kutatva, kik a hibások, ne vigyük ki a felmerült háboruszkodást a teljes nyilvánosságra. Ilyen nehéz viszonyok között, mikor a világháboru borzalma kell, hogy eltöltse a szíveket, a szétvonás átka helyett a békés összetartásra van mindnyájunknak szükségünk; óhajtható, hogy minden magán ügyet, még egyéni sérelmünk félretételével is lehetőleg barátságos uton intézzünk el s kerüljünk mindent, ami a város és a városi tanács tekintélyén csorbát ejthetne.

A békés megoldásra a legelső lépésnek tartotta dr Károly Irén, hogy a közgyűlés tárgysorozatáról levegyék az indítványt.

Érintkezésbe lépett úgy Komlóssy József tb. főjegyzővel, mint Lukács Ödön főjegyzővel, akik kijelentették, hogy a békés kibontakozásnak nem állják útját, mert nem óhajtják a botrányt.

Ezután a kedvező lépés után kezdte meg a tárgyalásokat dr Károly Irén az indítvány aláírói közül dr Olasz Bélával, Sulyok Istvánnal, dr Moskovits Józseffel és dr Perczel Adolfal, akik a végcélnak: a békés megoldásnak reményében, hajlandóknak nyilatkoztak az indítvány visszavonására, ha Komlóssy József kijelenti, hogy eljárásában Lukács Ödön iránt nem személyes boszu, nem elkeseredés vezette, hanem csupán hazafias érzelmek; amint más másokkal szemben is kifejezte nyíltan hazafias gondolkodásából folyó elvi meggyőződését.

Ezen feltételnek Komlóssy József nyomban, a gyűlésterem mellett levő tanácsteremben eleget is tett, mire az indítványozók visszavonták indítványukat s ezáltal megmentették a törvényhatóságot a botrányoktól.

Mint örömmel értesülünk, dr Károly Irén teljes odaadással és fáradtsággal folytatja megkezdett akcióját s ismerve az ő

szeretetét a város és a tisztikar iránt, a legszébb reményekkel bizunk nemes szándék akciójának folytatása elé, amely békét b a tisztikarba és lehetővé teszi a békés egy működést, amelyre a városnak oly r szüksége van a mostani súlyos időkből kább, mint valaha.

Március Idusa

A nagy nemzeti ünnep alkalosunk iskolái e komoly időkben lelkesedéssel és nagy szeretettel márciusi idők szellemének. Bár és nehéz viszonyok a szokásos nepségeket kizárják, az iskolák méltóak lesznek arra, hogy a luk nemes ihletet és magyrt a szenvedések és bánatok elvetkező iskolák rendeznek fias műsorral.

Az olasz polgári le

15 én d. e. tartja ünnepzárda dísztermében. A

1. Hymnus.

2. Ünnepi beszéd

képzőkör elnök.

3. a) Petőfiről.

Kesztyüs Viola, b) Apotneozis. Bajza Józseftől szavalja Balogh Anna.

4. Puszták fia. Kéler Bélától, hegedűn előadja Klärmann Rózsi, zongorán kíséri Mandel Ilona.

5. Petőfi, a Hortobágyon Váradi A. taltól szavalja Weber Rózsi.

6. „Rondeau á la Turca“ Burgmüller, zongorán előadja Pásztor Magda.

7. „A tündérek.“ Rudnyánszki Gyulától, szavalják Rozenberg Margit és Széles Erzsike.

8. Háborus versek (anthológia) szavalják Olti Emike, Diósi Boriska, Spitzer Elza, Czeglédi Irén, Moskovitz Lilike, Pirovith Eugénia.

9. Schumann „Volnék csak kis madár.“ Éneklik Leövey Klára, Weber Rózsi.

10. Családi kör Arany Jánostól szavalja Erdélyi Mária. Jelenítik: Kozma Ilus — gazda, Tabajdi Rózsi — gazdasszony, Osváth Edit — nagy fiu, Stachó Lenke — béna katona. Csapó Lenke, Stachó Margit, Philippi Vilma — nagy leányok. Edelmann Hedvig, Demetrovits Jolán, Reihard Irén, Stachó Gizike — fiuk. Vasadi Ella, Pásztor Magda, Munk Klári — kis leányok.

11. Ima Lovassy Andortól mondja Kálmán Julia.

12. Szózat. Éneklik a jelenlevők.

A nagyvárad felső kereskedelmi iskola f. hó 15-én d. u. rendezi ünnepélyét. Az ünnepély műsora a következő:

1. Hymnus, énekl az ifjuság.

2. „Petőfi és Jókai“ irta: Ábrányi E. Szavalja Neumann Lajos felső oszt. tan.

3. Ünnepi beszéd, mondja Kursinszky Kálnán, az intézet tanárja, aki mint másodsor megsebesült tart. zászlós jelenleg itthon van.

4. „Legenda a trombitásról“ irta: Kormos F. és „Requiem“ irta: Zilahy L. Szavalja Blau Albert felső oszt. tan.

Hegedű szóló, játsza: Gáspár Mihály felső oszt. tanuló.

5. „A Honvéd“ irta: Büky György. Szavalja Horváth Géza középső oszt. tan.

6. Bucsuszó, harcba induló növendékeinkhez, tartja dr Kovács S. János igazgató.

7. Ujencozás, irta Tóth Gy. Szavalja Neumann Lajos felső oszt. tan.

8. Szózat, énekl az ifjuság.

Általános érdeklődés nyilvánul a főgimnázium ünnepélye iránt, amelynek változatos

műsorát pénteki számunkban közöltük. Az ünnepélyt rendező bizottság részéről a következő tudósítást kaptuk közlés végett.

A főgimn. márc. 15. iki ünnepélye hétfőn d. u. fél 5 kor veszi kezdetét, nem 5 órakor, mint eddig jeleztük. A Vörös Kereszt Egylet ugyanis fölkérte intézetünket, hogy tekintettel a Hegedűs Lóránd ugyanazon napi előadására, amely fél 7 kor a városházán lesz megtartva, mi kezdjük valamivel hamarabb, hogy közönségünknek alkalma legyen megjelenni mindkét helyen. Mi szívesen engedünk a kérésnek s így ünnepélyünket d. u. fél 5 kor kezdjük a Kath. Kőr Szent László termében, amelyre a külön meghívók helyett ezután hívjuk meg az ünnepélyünk iránt érdeklődő közönséget. A Jótékony célra való tekintettel felülfizetéseket köszönettel fogad. A rendezőség.

Az újvárosi róm. kath. elemi iskola tegnap tartotta meg rendkívül sikerült hazafias ünnepélyét. Igazán meglepte a közönséget az a hazafias tűz, mellyel az apró kis gyermekek a szebbnél-szebb verseket szavalták; de meglepő volt a szavaltatok precíz, szép előadása is. Valamennyi dicséretére vált a kitünő tanítói karnak. Szavaltatokkal közreműködtek:

I. osztályból: Krüger Ali, Szauer Gyuszi, Kereszty Pali; II. osztályból: Vajnovszky Károly, Kereszty Barna, Bihary Barna; III. osztályból: Bihari Sándor, Heuszler T., Német L., Hegedűs Z. IV. osztályból: Balogh Lajos, Ginzeri László, Zeman János.

A szavaltatok közt két hangra betanult pompás hazafias dalokat adtak elő a gyermekek Székely Lajos tanító vezetés mellett; Halmos András tanító pedig szépen átgondolt beszédben méltatta a nap jelentőségét. A sikerült ünnepélyt dr. Lestyán Endre igazgató zárta be közvetlen, kedves szavakkal.

Nyolc napig orosz fogságban.

Huszonöt kancsuka ütés utáni szabadulás.

— Saját tudósítónktól. —

Mindig örömmel regisztráltuk azokat a felemelő epizódokat a háboru nagy színjátékából, amelyekben a magyar katonák páratlan hősiessége és tüneményes bátorsága ékeskedett.

Ilyen szinte regénybe illő eset történt Béres János nagykarolyi illetőségű kocsis legénnyel, aki mint Vilmoshuszár vett részt a kárpáti harcokban.

Főnn a havas és hideg kárpáti haretéren történt Béres János közhuszár sok szenvedéssel teli esete. A huszár a 4. honvédegyalgezeredhez volt beosztva és itt teljesített küldönci szolgálatot. Nagyon ügyes és kitanult fiu volt a huszár, aki mindig a lehető legeredetibb módon juttatta el a parancsolt helyre az üzeneteket. Nagy becsben is volt a fölöttes katonai hatóság előtt és ha valami fontos parancsot kellett elvinni, mindig őt küldték ki. Így történt, hogy egy decemberi hideg reggel parancsot küldtek el Béres közhuszárt. El is indult kedves lován, nem is sejtve, hogy mi vár rá. Csendesen üggett lován a hóval borított tájon és a legnagyobb nyugodtsággal pőfékelt pipájából. Ha megunt a csendet, lovával kezdett beszélgetni és ez hangos nyertéssel adta meg mindig a választ.

Pár órai ügetés után a huszár egy tanyához érkezett. Amint a tanyaház mellett üggett lovával, egyszerre csak hét kozák alakja bontakozott ki a messzeségből. Mindjárt megismerte őket hosszu pikájukról. A huszár előre látta, hogyha észreveszik a kozákot, akkor nincs menekülés. Gondolt hát egyet és bár fájó szívvel, de mégis elengedte

kedves lovát. Ő maga pedig bement a tanyába. Szerencséjére itt ruhákat talált. A ruhák közül kiválasztott egy alkalmasat és ezt magára vette.

Azután várt. Válságosak voltak a várakozás percei, mert könnyen megtörténhetett volna, hogy a kozák járőr betér a házba. Akkor őt vallatni kezdik, esetleg átkutatják és megtaláljuk nála az üzenetet. Azonban a szerencse most is kedvezett. A kozák járőr azt gondolta, hogy üres a ház s továvágatott.

A huszár, mikor már biztosnak érezte magát, kijött a házból és elindult, hogy a parancsot eljuttassa a kívánt helyre.

Most már a paraszti gunyában folytatta útját. Az utirányt azonban valahogy eltévesztette és nagy bosszuságára ismét egy kozák járőrrel hozta össze a sors. Ez elől nem tudott menekülni. Már messziről észrevették és hangosan kiáltoztak felőle.

Menekülni már ugy sem lehetett, a huszár tehát bevárta a felőle vágató kozákokat. Ezek, mikor hozzá érkeztek, azonnal közrefogták és nagy diadallal vitték magukkal.

Ahogy a táborba megérkeztek, a huszárt egy barakkban helyezték el és itt három napig tartották. Ezen három nap alatt csak egyszer kapott enni-ivót, más baja azonban nem esett.

Harmadnap a közhuszárt más helyre vitték és itt szintén egy barakkba helyezték el. Itt öt napot töltött. Ezen öt nap alatt csak kétszer kapott. Négy napig nem hallgatták ki, nem is bántották.

Az ötödik nap délelőttjén megjelent a barakkban két kozák kíséretében egy mag. sabbrangu tiszt. A tiszt a huszárt vallatni kezdte az egyik kozák román tolmács segítségével, mivel a huszár oláhu is tudott. Hasztalan volt azonban minden kérdezősködés, minden faggatás, a huszár nem vallott.

Már nagyon félt a huszár attól, hogy átfogják kutatni és megtalálják nála a parancsot. Eppen azon gondolkodott, miképpen lehetne ezt elkerülni, mikor egyszerre csak a tiszt felkiáltott.

— AUF.

Erre a két kozák közrefogta a huszárt és elindultak vele. A tiszt nyomon követte őket. A baraktól vagy 100 lépésnyire volt egy tisztás. Mikor ideértek a huszárt a két kozák lefektette a földre.

Azután az egyik a huszárnak a lábaira térdelt, a másik pedig a nyakaát fogta le. Ilyen előkészület után a tiszt egy kancsukát vett elő.

A huszár először csak bámult, mikor pedig a nagy előkészületet látta, akkor már rosztól tartott. Az előérzete nem csalta meg mert a tiszt hangos kiabálás mellett a kancsukával ütni kezdte.

Az első ütések csak elviselte valahogy a huszár, mikor azonban az ütlegek mind szaporábban érték, akkor már nyugtalanodni kezdett és minden áron szabadulni akart a kozákok kezei közül. De hiába erőlködött.

Ugy látszik, hogy a kancsukázó tiszt is belefáradt a kegyetlen munkába, mert a huszonötödik ütés után abbamaradt a kancsukázás.

A huszárt a kancsukázás teljesen összeverte, alig bírta utána magát vonszolni és ebben az állapotban azt hitte, hogy ezután jön majd a többi kegyetlenkedés.

Nagy meglepetésére a tiszt a kancsukázás után kezével intett neki, hogy elmehet. Több sem kellett a huszárnak. Bár a sok nélkülözés, azonkívül a kancsukázás teljesen tönkretette szervezetét, mégis amilyen gyorsan csak tudott, futni kezdett.

Hosszas bolyongás után teljesen felholt állapotban érkezett meg csapatához. A testén egymást érték a kancsuka ütéseire keletkezett kék foltok, véraláfutások. Mikor a csapatához megérkezett, rögtön elájult. Ugy kellett felloccsolni. Lassankint tért azután magához a huszár és amikor teljesen eszméletre tért, első dolga volt a rábizott paran-

csot, amelyet testével őrzött meg, a fölöttes hatóságnak átadni.

A huszár állapota visszaérkezése után pár napra súlyosabbá vált és ekkor a haretérről hazaküldték.

Nagy betegen érkezett meg a miskolci kórházba, ahol gondos ápolás után visszanyerte esakhamar egészségét. Felépülése után ellátogatott rokonaihoz Nagyváradra is és itt beszélt el derűsen és kedvesen mosolyogva az ő orosz fogságból való furesza megmenekülését.

..HIREK..

Tájékoztató.

Március 15. Főgimnáziumi ifjuság hazafias ünnepélye a Vörös-Kereszt javára a Kath. Kőrben d. u. 5 órakor.

Március 17. Megyei közgyűlés d. e. 9 órakor.

Március 17. Teljes ülés a Keresk. és Ipar-kamarában d. u. fél 3 órakor.

A Katholikus Kőr háborus délutánja.

Ma délután fog lezajlani a Katholikus Kőr háborus délutánja, amely iránt város-szerte általános érdeklődés nyilvánul meg. Az ünnepély különben méltán rászolgál az érdeklődésre, egyrészt a jótékony célt, másrészt a ragyogó számokból álló műsort tekintve.

Különös érdeklődésre tarthat számot a nagyváradai kereskedelmi iskola kiváló igazgatójának, dr. Kovács S. Jánosnak előadása, amely aktuális tárgyánál fogva bizonyára élénk benyomást fog kelteni a közönség körében.

Szép sikerűnek ígérkezik Kővér Ily énekszámja, valamint a honvédenekar több művészi száma. Sajnálattal értesültünk, hogy Nagy Márton főszoigabíró melodráma szavaltata Belezny Antal betegsége miatt elmarad, s más alkalomra halasztatik.

A délután bevétele a Vörös-Kereszt Egylet fehérnemű osztálya és konyhája javára lesz fordítva. A műsor a következő számokat foglalja magában:

1. Koronázási induló. »Prófeta« c. op. ből. Meyerbeer.
2. A háboru hatása a nemzeti és gazdasági életre; tartja dr. Kovács S. János.
3. Nagy ábránd. »Aida« c. op. ből. Verdi.
4. a) Wagner: Ima, »Tanhauser« operából. b) Grieger: Solvejgs Lied. c) Belezny: Katona dal éneklő Kővér Ily a honvédenekar kísérete mellett.
5. Részletek »Bánk bán« c. op. ből. Erkel.

Beléptidij: Ülőhely 1 korona, állóhely 40 fillér. Kezdeté délután 5 órakor.

* A tanítónképezde új igazgatója. Gróf Széchényi Miklós megyés püspök betöltötte az Orsolya zárdabeli állását, amely állás néh. Makucz Ernő halála óta nem volt betöltve, hanem teendőit ideiglenesen Heilinger József tanítónképezdei igazgató látta el. A püspök bizalma dr. Lestyán Endre újvárosi plébános felé fordult s őt nevezte ki — mostani állásában való meghagyása mellett — a tanítónképző-intézet igazgatójává. A kinevezés igen szerencsés választás eredménye s mindenütt örömet keltenek. Dr. Lestyán Endrét egyidejűleg szentszéki ülnökké is kinevezte a megyés püspök.

házas
nak a
sulyos
ros ün-
nepegei
ség álta-
merítsen
sére. A kö-
séget haza-
cola márciu
az Orsolya
a követke

Sas Pirooska
Mórtól

*** A vármegye bucsuja Fetser Antaltól.** Biharvármegye törvényhatósága a február havában tartott rendkívüli közgyűlésen bucsuzott el Fetser Antal győri megyés püspöktől. A közgyűlés akkor határozatilag mondta ki, hogy a vármegye volt kiváló törvényhatósági tagjának érdemei jegyzőkönyvileg örökíti meg és az erről szóló jegyzőkönyvi kivonatot küldöttéleg fogja átadni a bucsuzó főpápnak. Mint értesülünk, a jegyzőkönyvi kivonatot most készült el és ma fogják átadni Fetser Antalnak. Ma délelőtt a jegyzőkönyv átadása végett küldöttség jelenik meg Fetser Antal püspöknél, élén Fráter Barnabás alispánnal és az adja át a vármegye bucsúiratát Biharvármegye egyik legkimagaslóbb volt bizottsági tagjának.

*** Bunyitay Vince praelátus nagybeteg.** Mint részvétellel értesülünk Bunyitay Vince apátkanonok, pápai főpap a kiváló történetirő, a Magyar Tudományos Akadémia tagja nagybeteg, ereje annyira megfogyatkozott, hogy a legnagyobb veszélytől lehet tartani. A nagybeteg főpap annyira gyenge, hogy ágyában felülni sem képes, végelgyengülés nyomai mutatkoznak rajta. Tegnap délelőtt a nagybeteg meggyónt, megáldozott és felvette az utolsó kenet szentségét. Az agg főpap betegsége városszerte nagy részvétet kelt.

*** Kap buzát a város.** Rimler Károly polgármester tudvalevőleg pár nappal ezelőtt Budapestre utazott, hogy a kormánytól kilátásba helyezett gabona leküldését megsürgesse, nehogy lisztnélkül maradjon a város közönsége. A polgármester tegnap közölte a tanácsal, hogy a belügyi és földmívelésügyi miniszterek, tekintettel Nagyvárad szorult helyzetére, ígéretet tettek, hogy az ígért 400 waggon gabonából 13 waggon buzát küld Nagyváradra. A buza érkezését táviratban jelenteni fogják, azzal, hogy hol veheti azt át a város.

*** A Katholikus Kör közgyűlése.** Ma, vasárnap, márc 14-én tartja évi rendes közgyűlést a Katholikus Kör. A közgyűlést a Kör Szent László termében, d. e. 11 órakor tartják meg.

A közgyűlés tárgysorozata:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári jelentés az egyesület 1914. évi működéséről.
3. Az 1915. évi számadások megvizsgálása céljából számvizsgálók kiküldése.
4. Az 1914. évi megvizsgált számadás jóváhagyása és a fölmentvény tárgyában határozathozatal.
5. Az 1915. évi költségelirányzat megállapítása.
6. A világi elnök és egy választmányi tagnak 1915. évre szóló megbízással megválasztása.
7. Indítvány egy tiszteleti tag választása tárgyában.

*** Kenyér — szalmából.** Bécsben, mint egyik helybeli nagy sütődének jelentik, a napokban kísérleteztek egy újfajta kenyérral, amely szalmából készült. A szalma tudniillik a buza, árpa, rozs nevelője, tehát azonos összetételű a feltaláló szerint a magvakkal. Az újfajta kenyér ujdonságánál fogva nagy tetszést keltett. (Ezt a kenyeret külön nekünk kell készíteni, magyaroknak, azért, hogy a mi jó buzalisztunkból eltartjuk Ausztriát.)

*** A főkapitány nem bankettezik.** Az új választások öröme a városi tisztviselők közül néhányan bankettet akartak rendezni s ebből a célból felkeresték Gerő Armin főkapitányt. A főkapitány a felkérésre így válaszolt:

— Nem megyek bele eszem iszom rendezésébe s nem veszek részt benne. mert elvi ellensége vagyok a banketteknek. De egyébként is: amikor 6-8 at temetnek honfitársaink közül, állandóan, a szemünk láttára, amikor a haza védelmezői százával esnek el a hartereken; amikor a város kisebb tisztviselői drágasági pótlékot kérnek, mert nem tudnak megélni; amikor olyan nagy a nyomoruság, hogy naponta jönnek hozzánk kenyérért, ruháért, ennivalóért emberek, kik eddig jól kerestek s bőségben éltek; amikor a szegénység és nyomoruság nagy; akkor én nem ülök le egy asztal mellé, örülni és vigadni, bármennyire is szeretem kollégáimat.

Ez a válasz nagyon időszerű ma, mikor arról értesülünk, hogy a hadiseregélyből, az ökrök árából, a jól eladott buzaárából kávédelutánokat rendeznek az emberek, nagyokat mulatnak mindenütt, mert ki busulna, mikor pénz van dosztig?

*** Fetzer József szarvasi plebános.** A Szirmai L. Árpád szarvasi plebánosnak kanonokká történt kinevezése folytán megüresedett szarvasi plebániára Széchenyi Miklós gróf v. b. t. t. megyés püspök a kegyurak bemutatása alapján lelkésszé ki nevezte Fetzer József papnevelő intézeti lelkiigazgatót.

*** A Katholikus Kör vetítő estéje.** Rendkívül érdekes előadást fog tartani kedden délután Bordé Ferenc a Katholikus Kör vetítő-estéjén. Az előadás címe: „Küzdelem a levegő meghódításáért.” Az előadás keretében bemutatja a kezdetleges léghajóktól kezdve a legújabb szerkezetű repülőgépekig a repülés egész technikáját s a repülőgépek szerkezetét. Bemutatja Zeppelin léghajóját a Bodeni tó felett, Zeppelin gróf Deutschland nevű léghajójának pusztulását. A Vreit testvérek, Bleriot repüléseit és Pegoud bukfenését a levegőben. Bemutat egy repülő versenyt mindkettőt remek mozgó képekben. A rendkívül érdekes képek sorozatában egymás után jelennek meg a fehér vásznon a leg-hiresebb repülőemberek, akik hírnevet szereztek maguknak a levegő meghódításáért vívott küzdelemben, köztük a magyar légurai. Érdekes lesz Zsélyi Aladár és Takács Sándor pilótáink lezuhanásának képe.

Az előadás harmadik része a legaktuálisabb: a háborút mutatja be a levegőben, s a világháború több érdekes jelenetét mozgóképekben, többek között a repülőgépek harcát a levegőben. Az előadás a rendes szokástól eltérően 6 órakor kezdődik, mert 5 órakor még egész világos van.

*** Wallner Ödön temetése.** Biharvármegye elhunyt főügyészének tetemeit ma helyezik örök nyugalomra. Tegnap egész nap érkeztek a részvét táviratok, koszorúk a ravatalhoz. Csupa élővirág közt pihen az elhunyt. A testületek, egyesületek, vállalatok küldöttéleg járultak a gyászoló családhoz és úgy fejezték ki részvétüket az őket ért mérhetetlen csapás felett. A temetés ma délelőtt fél 11 órakor lesz. A vármegye tisztikara testületileg jelenik meg Fráter Barnabás vezetésével. Az ügyvédi kamara, a Biharvármegyei Takarékpénztár a Biharvármegyei Ka-

szinó, stb. küldöttélegileg lesznek képviselve a temetésen.

*** Mi volt az ellenség vesztesége eddig?** Érdekes számadatok kerültek birtokunkba. A beszédes statisztika hü képét adja a háború eddigi veszteségeinek, amiket az ellenünk hadakozó felek szenvedtek. A statisztika szerint az összes hadakozó felek közt az orosz hadsereg vesztesége a legnagyobb. Oroszországnak ez évi február 1-ig a következő veszteségei voltak. Megsebesült 1,600,000, rokkant lett 450,000, fogoly 770,000, halott 793,000 összesen: **3,612,000.** Franciaország. Megsebesült 708,000, rokkant 450,000, fogoly 461,000 összesen **2,113,000.** Szerbia. Megsebesült 126,000, rokkant 20,000, fogoly 47,000, halott 87,000, összesen **280,000.** Az angolok és belgák vesztesége nincs benne a kimutatásban. Az oroszok vesztesége mindenestre még nagyobb, mint itt fel van tüntetve, mert a mazuri nagy győzelem a statisztika lezárása után történt. Ott pedig tudvalevőleg az egész X. orosz hadsereg megsemmisült. Ellenségeink összes vesztesége tehát — az angolokat és belgákat is beleszámítva — feltétlenül **meghaladja a hat milliót.** Az orosz cárr, meg a szövetségesei boldogok lehetnek; ennyit nem pusztított sem a tatár, sem a török.

*** A Katholikus Népszövetség közgyűlése.** Mához egy hétre tartja évi rendes ünnepélyes közgyűlést a Katholikus Népszövetség nagyváradai szervezete. A közgyűlés fényét kiválóan fogja emelni Szilágyi Dózsa prem tanárnak, a kitűnő szónoknak ünnepi beszéde. Szilágyi Dózsa ez alkalmal fog először szerepelni a Kath. Népszövetségben.

Az ünnepélyes közgyűlés tárgysorozata a következő:

1. Himnusz.
2. Megnyitó beszéd, tartja dr Papp Károly.
3. Jelentés a Népszövetség múlt évi működéséről, előterjeszti Székely Lajos.
4. Pénztári jelentés, előterjeszti Zöldy Bertalan.
5. Ünnepi beszéd, tartja Szilágyi Dózsa.
6. Tárogató szóla, előadja Somlyai József.
7. Szózat.

Az ünnepélyre belépti jegyül a tagsági igazolvány, vagy a meghívó szolgál.

Belépti díj nincs, de szives adományokat a Népszövetség eljaira köszönettel fogadnak.

Az ünnepély mához egy hétre d. u. 5 órakor fog megtartatni a Kath. Kör Szent László termében.

A csoportvezetők sziveskedjenek a meghívókat a Kath. Népszövetségi otthon gondnokánál átvenni.

*** Őrzik a malmokat.** A szórványosan előfordult malom tüzesetek benünket is a legfokozottabb körültekintésre és óvatosságra készítenek. Azért figyelmeztetem Nagyvárad város közönségét, hogy azon malmok és raktárok, hol lisztneműek vannak elraktározva, fokozottabb ellenőrzés alatt fognak állani és idegenek azok udvarára és helyiségeibe nem mehetnek. Ebből folyólag felhívom, a közönséget, hogy a malmok és lisztraktárok körül ok nélkül senki se tartózkodjék, mert a gyanusan viselkedőket a katonai őrség, avagy a rendőrségi központból kiküldött rendőrökzegek elő fogják állítani s ezen kívül ellenük még a kihágási eljárás is folyamatba fog tétetni. Nagyvárad, 1915. március 11. Gerő Armin, rendőrfőkapitány.

* **Eljegyzés.** Kemény Zsigmond beregszászi Máv. forgalmi hivatalnok, Kemény Ignác rendőrkapitány fia, eljegyezte Brazzortó Lujzikát, özv. Brazzortó Ottóné beregszászi földbirtokos leányát.

* **A Nagyváradi Zeneiskola hangversenye.** A Nagyváradi Zeneiskola növendékei az intézet Szaniszló utcai helyiségében a Vörös-Kereszt egylet javára ma délután 4 órakor hangversenyt rendeznek a következő műsorral:

1. Erkel Ferenc: Hunyadi induló 6 kézzel. Rácz Anna, Czeglédy Emma, Kövér Margit b) II. gyak.
2. «Daheim» I. füzetből 2-2 apróság. Varró Ágnes, Lengyel Klári b) I. gyak.
- 3) «Daheim» II. füzetből 2 előadási darab. Rácz Anna b) II. gyak.
4. Bossi H. Barcarole, Serenata. Tóth Laci c) II. gyak.
5. Horváth: Tarka képből 2 darab. László Béla a) II. gyak.
6. Heller: Peludien für „Lili“ Prael. Edelmann Hedvig a) III. gyak.
7. Lányi Ernő, Caprice, Romance. Barta Anna c) III. gyak.
8. Grieg. Holksweise, Valzer Ternyei Pál II. elők.
9. Kargenoff: Petit valse. Ertler Magda a) I. elők.
10. Lányi Ernő: Intermezzok Grósz Ilonka c) III. elők.
11. Bossi „Cache-cache“ Waldmann Erzsé c) I. akad.
12. Goldmark „Im Frühling“ négy kéz. Waldmann Erzsé, Leipnik Erzsé c).
13. Liszt: Consolation. Perlesz Vilma II. akad. oszt.

A hangverseny iránt a közönség körében nagy érdeklődés nyilvánul. Belépti díj 40 fillér.

* **A tengeri készletek bejelentése.** Nagyváradi város rendőrkapitányi hivatala az érdekelték tudomására hozza, hogy a m. kir. miniszterium 798—1915. M. E. sz. rendeletével megállapította, hogy a 610—1915. M. E. sz. számú rendelet alapján a tengeri készletekre vonatkozólag tett bejelentések mikor vesztek hatályukat. Ha valaki a 610—1915. M. E. sz. rendelet 3. § a alapján az Országos Gazdasági Bizottság részére való megvétel céljára olyan tengeri készletet jelentett be, amelyet a bejelentő az 1915. évi február hó 15 napján vagy ezután február hó 23 napjáig bezárólag mástól vásárolt, a jelen rendelet életbelépésének napjáig azonban birtokába nem vett, az ilyen bejelentés ugyiszintén az adásvételi szerződés; amellyel a bejelentő a bejelentett készletet az említett határidőn belül megvásárolt, *hatálytalan és az eladó, aki a készletet tényleges birtokában tartja, jogosítva van ezt a készletet is a 790—1915. M. E. sz. rendelet értelmében f. évi március 15-ig bezárólag az Országos Gazdasági Bizottság részére való megvétel céljából saját nevében bejelenteni.* A hatálytalanra vált adásvételi szerződés alapján a vevő az aladótól — minden kártérítési igény nélkül — *csupán az esetleg adott foglaló, előleg vagy vételár visszatérítését követelheti.* Ez a rendelet a kihirdetés napján lép életbe. Nagyváradi, 1915. márc. 13. *Rendőrkapitányi hivatal.*

* **Razzia a nagyvásár előtt.** A tavaszi nagyvásárt megelőzőleg rendszerint előződik a várost a legkülönbözőbb kétes existenciák, akik nemesak a vásár, de a város közbiztonságát is veszélyeztetik. Nehogy kellemetlenségek forduljanak elő, a rendőrség már megkezdte a szokásos óvintézkedések foganatosítását. Tegnap és pénteken éjjel nagyszabású razziát tartottak, még pedig jó eredménnyel. A razziát Lacsey Ignác vezette, az ő kiváló szaktudásával. Az első nap összesen 48 férfit és 12 nőt fogtak el. Az elfogottak közt sok régen keresett bűnöst ismert fel a hatóság.

* **Adományok a sebesülteknek.**

Az utóbbi napokban ismét nagyobb számú sebesült katona érkezett Nagyváradra, akik a közönségtől várják, hogy helyzetükön uzsonnával segítsen. Nagy úrnő, a midőn újból a nemesszivű közönség kegyes jóindulatát kéri, hirtapilag mond köszönetet a nemes célra küldött adományokért a következőknek: Schvarcz Gyuláné Budapestről 20 K két hetenkint Lábán Lajosné 10 K, Szent Antal persely Ujjpától 5 K, továbbá a következőknek kávé adományokért: Hege-düs Jánosné, Csatáry Károlyné, Barb Jánosné, Amigó Mariska, Deutsch Helén, Dénes Odónné, Verner Kálmánné, Keszthelyi Zoltánné, egy névtelen, özv. Fűredy Lászlóné, Reichard Dezsóné, Lábán Lajosné, Sal Ferencné, Németh Istvánné, Baucsik Sándorné.

* **Halálozás.** Pásztor Sándor kiérdemült gázgyári munkavezető 13-án délután 10 órakor életének 61 ik évében hosszú szenvedés után meghalt. Temetése 15-én délután 2 órakor lesz a Várház-utca 53. számú gyászházban.

* **Rosszak az idők!** Egyik hangszerkereskedőnk megkérdeztük, hogy a háború milyen hatással van a muzsikára.

Az öreg bánatosan legyintett:

— Rosszak az idők, uram. Elmentek a jó muzsikusok, mi cs munka, még foltozgatás sincs. *Nem lépnek most már be az urak a bögőbe!*

* **Nagy bajok vannak most mindenfelé a kékgővel,** mert a készletek kicsinyek és ami kapható, az rendkívül drága. A kékgőlicot szőlőpermetezésnél nem lehet helyettesíteni, ellenben a tavaszi vetésnél a mag csávázására igen jól helyettesíthető Corbin magvédő szerrel, mely a mai viszonyok között olcsóbb, mint a kékgőlic és alkalmazásának egyszerűsége valamint üszök elleni megbízhatósága miatt, a legnagyobb figyelmet érdemli. A gazdaközönség jól teszi, ha már ideje korán ellátja magát Corbin magcsávázó szerrel, mert a vasuti szállítás nehézségei ugyanis megléptik a szállítását. Tudomásunk szerint a Corbin használható tavaszi és őszi vetésnél, buza, árpa, rozs, zab és kukorica csávázásához. A Corbin nemesak üszök ellen védi a magot, hanem egyszerűsége megóvja a gazdát varjúk, galambok, egerek kártevésétől is az elvetett magnál, mert a Corbinnal csávázott magot ezek az állatok utálják. Ezen kiváló szert már Magyarországon is gyártják, még pedig Ujpesten Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyárában. Nevezett gyár már eddigi cikkeivel is pl. a lysoformmal országos hírré tett szert.

* **A Vörös-Kereszt Egylet céljaira** 1915. március 7-től 13-ig a következő adományok folytak be az egylet nagyváradi pénztárába. A IV. háborús-délután jövedelméből pótlólag 60 K, az V. háborús délután jövedelme 549.14 K, dr. Deák Jakabné H. Zsuzsa 4005 K, a fogyasztási adóhivatal hivatalnokai, néhai Fenessy Jánosné elhunyt alkalmából koszorúmegváltásra 18 K, Jelenek Géza a „Nagyváradi Napló“ utján 10 koronát.

* **Fehér hétből fehér hetek.** Czillér áruháza, mely egy fehér hetet rendezett az általa olcsón beszerzett női fehérneműkből immár a harmadik hete még mindig élénken tart; ismét bebizonyult, hogy szükséglet van csupán alkalmat kell adni a szükséglet olcsón való beszerzésére a melyhez Czillér áruháza élénken hozzá is járul. Ugy a helybeli, mint a megye vevőközönsége naponta keresi fel a céget rendelményeivel; az itt tartózkodó idegen közönség pedig elragadtatással beszél a cégről, hol a legkisebb cikkektől kezdve mindent módjában van beszereznie a legjobb minőségben szolid olcsó árak és előzékeny kiszolgálás mellett.

* **Csaló hadseregszállító.** A főkapitányságon tegnap óta őrizet alatt vannak Glück Izidor, Sperling Lajos, Singer Márton és Taubes Henrik dr., ügyvéd, akiket a máramarosszigeti vizsgálóbíró átírata folytán vett a budapesti rendőrség őrizet alá. Mind a négy ember Máramarosszigetről való, azonban egy idő óta Budapesten laknak és katonai szállításokkal foglalkoznak. — Több száz ezer csizma szállítására szerződtek a hadvezetőséggel. A katonaság át is vette a szállítmányt, amikor egy-két ládát próbaképpen felbontottak, meglepetve tapasztalták, hogy a csizma talpa és a felső szára között közönséges pakkolópapíros van. Erre sorra felnyitották valamennyi ládát és majdnem mindegyik csizmánál hasonló tapasztaltak. A vádlottak azzal védekeztek a rendőrség előtt, hogy ők a szállítmányt ily állapotban vették át másoktól és hogyha szédélgés történt, akkor őket csapták be. A vizsgálat még folyik ebben az ügyben.

* **Fődbirtokosaink** figyelmébe ajánljuk Dr. Keleti és Murányi cégnek mai hirdetését, mely a tavaszi vetés és az ideai aratás érdekében fontossággal bír.

* **A kamara teljes ülése.** A nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamara f. 1915. évi március hó 17 ik napján, szerda délután fél 3 órakor a kamarai székház üléstermében teljes ülést tart, melyre az érdekelteket van szerencsém tisztelettel meghívni. Nagyváradi, 1915. március hó 10-én. Dr. Moskovits József, kamarai elnök.

* **Modern berendezésű butorított szobák** hosszabb, rövidebb időre kapható. Nagy Sándor utca 4.

x **Kiadó lakások.** Szacsavay-utca 11. számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó. — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank Rt.-nél.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank Rt.-nél.

x **Köhögés, hurut, rekedtség** lenel használjon hurut szeletkét Ára: 60 fillér. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákoczy-ut 7/B.

x **Négy szoba és előszobából álló lakás,** irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a házmesternél, Szent János utca 3. szám.

* **8 lőeres Clayton és Shuttleworth cséplőgarnitúra** minden hozzávaló felszereléssel eladó. Értekezhetni Sebessy Károlynál Kossuth-utca 6. sz.

x **A Nagyváradi Hitelbank Takarékos Segélyszövetkezet** X-ik évtársulatának kifizetési f. hó 9-től megkezdődnek.

x **Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

x **Megfagyott, széltől kivörösödött, kicserepesedett, arc, orr, kéz ápolására és fehéritésére** gyors és biztos határu az Y-po jegyű HARMAT TEJ CRÉME és hozzávaló Borax szappan Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákoczy-ut 7/B. Telefon 13—02

x **Három liter** családi rumot készíthet bárki pár perc alatt teához, a Farkas-féle Rumkivonattal. Ara utasítással 50 fill. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.

* **A Polgári** takaré- és segélyszövetkezet felszámoló 17-ik évtársulatának törzsbetétei a reá eső osztalékkal együtt f. hó 5-től kezdve d. e. 9—12-ig kifizettetnek.

* **Kiadó** a Nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara épületében (Teleki-u. 11.) egy garçon lakás és az alagsorban egy műhelyhelyiség, azonnal.

* **Ingtalan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x **Családi rum** vaníliával vagy ananással literje K 2.60, továbbá kitűnő Theák kaphatók, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

* **Értesítés.** Azon t. üzletfeleinket kik intézetünknel 6% os hadikölcsön kötvényeket jegyezték, értesítjük, hogy kívánságukra az ideiglenes kötvényt a nyugta ellenében már kiadhatjuk. Nagyvárad *Ipartestületi Hitelszövetkezet.* Mezey Mihály u. 4

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Vasárnap délután: Lengyelvér.
Vasárnap este: Katica. (Ujdonság.)
Hétfőn: Diszéladás. (Nyitány. Talpra magyar. Szavaja: Bihari Akos Bánk bán II. felvonása. Riadó! Dráma egy felvonásban. Trobadour. III. kép.)
Kedd: Katica.
Szerda: Katica,
Csütörtök délután: Fészek a viharban. (Ifjúsági előadás.)
Csütörtök este: Délibáb utca 7.
Pénteken: Szibill.
Szombaton: Vigőzveg. (Sz. Zsigmondy Anna fellépte.)
Vasárnap délután: Kabaré.
Vasárnap este: A papa kedvence. (Énekes vigjáték. Bemutató előadás.)

Kabaré a színházban. A sikerültebbek közé számíthatjuk a tegnapi estét is. Már maga a konferálás is felül emelkedett az átlagon: a konferánszió. Varsa Gyula szellemes ötleteivel sok, meleg tapsot kapott, s máskor is szívesen látjuk a rivalda előtt. A szereplők közül megdicsérendő a vendég, Königsberg Erzsike szép énekéért, ugyiszintén Bretán Miklós is Zajos sikert aratott Farkas Pál az általa már máskor is oly művészien kreált „Gyujtogatóban”. Általában a többi szereplők is jól működtek közre a kabaré sikerre juttatásában.

KÖZGAZDASÁG

Gazdasági Egyesület ülése. A Biharvármegyei Gazdasági Egyesület folyó év március hó 15-én hétfőn d. u. 3 órakor az egyesület székházában igazgató-választmányi ülést tart.

Legujabb táviratok.

Harcok Nyugaton.

Berlin, március 13. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Iperntői délre az angolok egyes különálló támadásait könnyű szerrel visszavertük. Neuve Capelle falu visszafoglalására irányuló támadásunkat, amely a kezdetben kivívott nagy sikerek után nagy angol ellenállásra talált, ez okból nem hajtottuk végre. Az angolok e vidéken élénk tevékenységet fejtettek ki repülőikkel, akik közül tegnapelőtt egyet és tegnap kettőt lelőttünk.

Chanpogneban a harc egyes helyeken ismét feléledt. A franciák részleges támadásait az ellenség nagy veszteségei mellett kivédtek. Ekközben 700 fogoly maradt a kezünkben. A Vogézekben a köd és a hó akadályozta a harc tevékenységét.

Keleti hadszíntér.

Az oroszok Augusztov vidékéről és ettől északkeletre eső tereptől a Boov mögé és Grodno ágyuinak védelme alá vonultak. Az Orzies mentén az oroszok egy támadását visszavertük.

Küzdelmek az oroszokkal.

Budapest március 13. (Hivatalos.) Orosz-Lengyelországban és Nyugat-Galiciában nincs változás. Napközben tüzéségi harc volt. Egyes orosz osztagok támadásait az ellenség veszteségei mellett mindenütt visszautasítottuk.

A Kárpátokban a Gisna-Kaligrodi műnt mentén a harcok tovább tartanak. Egy magaslat, amelyért napok óta folyt a harc, tegnap birtokunkba került. Csapatunk az ellenséges állás egyes részeit árkász támadással felrobbantották. Az ezt követő közelharcban az ellenséget visszaverték és több mint 1200 főnyi legénységet és több tisztet elfogtak.

Az oroszok ellentámadásait, amelyeket a magaslat, valamint a szomszédos terep szakaszon levő állásuk ellen intéztek, még az éj folyamán az ellenség súlyos veszteségei mellett visszavertük. Délkelet-Galiciában és Csernowitz vidékén általában nyugalom van. Höfer. (Min. sajtó. oszt.)

Witte gróf hirtelen halála.

Szentpétervár március 13. Witte gróf, nagy békebarát hirtelen meghalt.

Elsülyesztet hajók.

Budapest, márc. 13. (Saj. tud.) Konstantinápoly főhadiszállás jelenti: Tegnap éjjel egy arcvonalunkhoz közeledő aknakereső hajót elsülyesztettünk. A Dardanellák ellen az ellenség ma semmiféle akciót nem folytatott. Az Aegei tengerben megtorpedóztunk egy ellenséges torpedóhajót, két hadihajót a Buenos Aires Kronprinz Wilhelm elsülyesztett. Guadelupe francia gőzöst elsülyesztette a Churhil oázis. A Guadelupe 143 utast Pernanbukoba vitt.

A Times cikke a békéről.

Budapest, március 13. A „Times” kereskedelmi vezető cikkében írja, hogy a wallstroetti kurzusok szilárdóságának oka ama hírekben rejlik, melyek közeli békéről szólnak, noha információkat ezeknek a lehetőségéről nem kaptunk, mégis az események olyan fordulatot vettek, hogy a háború tartamának megrövidítését lehet remélni.

NYITNÉ

Uj szálloda a Rákóczi-uton!

MEGNYILT

a nagyuri kényelemmel berendezett
Vaiszlovich Park-Szálloda
60 szobával és lakosztállal.

Fürdőszobákkal, minden szobában meleg—hidegvízmosdókkal.

Melegvízfűtés, vacuum clezár, hygienikus berendezés.

Zenementes, csendes, tisztahely.

Nagy fenyves park lugasokkal és gloirettékkel!

Nagyváradon, Rákóczi-ut 5. sz.

Telephon szám: 806. Villamos megállóhely.

Automobil garage és istálló.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. PAPP KÁROLY.

Kemény József
cipőfészkes készítő üzlete
Sas-palota, Zöldfa-passage.

Elvállal mindennemű szakmába vágó munkákat úgy saját, mint hozott anyagból.

Katonai ruhákat az összes fegyvernemek részére, a mai árakon alul előírás szerint és gyorsan készít Darabont Gy. és Tsa elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legfinomabb anyagok különlegességek, iltöny és téli kabátokra felöltésre állandóan raktáron. Nagyvárad, Sallágyi-Dezső-u. 6. Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám.

Kiadó legelő terület.

A nagyváradai latin szertartású káptalan Begécsi gazdaságában (Geszt község határában) kiadó mintegy 300 kat. hold legelő terület a folyó, esetleg 3 évre. Bővebb felvilágosítást nyújt Iklód pusztá u. p. Nagyvárad. Jancsó Lajos uradalmi számtartó. Telefon: 495.

SALVATOR

SÖR kimérése megkezdődött

a "Széchenyi szálloda" éttermében.

Országos érdekek,

hogy az idei termés fényesen sikerüljön, kötelessége tehát minden földbirtokosnak a javaszi vetést idejekorán kártevések ellen megvédeni. A vetőmagnak ellenségeik a varjak, egerek, hangyák és az üszök, melyek ellen biztos védelmet nyújt a kitűnő

CORBIN

csávázó-szer, mely 8 év óta bevált, miként azt tudományos intézetek, valamint gyakorlati gazdák alapos kísérletei hitelesen bizonyítják. A Corbin nem befolyásolja a vetőmag csirázó képességét! Buza, rozs, árpa, zab, kukorica, répa, kender, konyhavetemény stb. magjainál alkalmazható egyaránt kitűnő eredménnyel. **A jelenleg drága kékkővel való csávázás, mely csak üszök ellen véd, teljesen elmaradhat.**

Megrendelések idejekorán lehetőleg azonnal eszközrendők, mert a vasúti szállítás számos vonalon akadályllyal jár.

Rögtön küldünk árajánlatot, (igen egyszerű) használati utasítást és bizonyítvány-másolatokat érdeklődőknek.

Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyára Ujpesten,

valamint a főelárusító:

Freund Lajos, Radó Samu és Társa és Ifj. Ullmann I. és Fia Nagyvárad.

Világszerte utánozzák a

Szent István Duplamalátasört

de sikertelenül, mert minősége utólérhetetlen. Óvakodjék tehát az értéktelen utánzatoktól, kérjen mindenütt kifejezetten

Szent István Duplamalátasört

és ügyeljen mindenkor a

Szent István védjegyre.

Főraktár: KOLLINER D. és FIA cégnél Nagyváradon, Pávei-utca 26. TELEFON 75. Kapható minden fűszer és csemegekereskedésben.

x **Kiadó.** Négy szobás utcai modern lakás előszoba, fürdőszobával. Ugyanott két szobás udvari lakás mellékhelyiségekkel jutányos áron május elsőre. Lakatos-utca 10.

x **Kiadó lakások.** A kamara szék-házában, (Teleky-u. 11. sz. a.) az alagsorban 2 műhely helyiség, a földszinten pedig egy garcon lakás kiadó.

x **Kiadó lakás.** Arany János u. 7. szám alatt négy szoba, hall s mellékhelyiségekkel álló modern lakás május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál Kossuth-utca.

x **Kiadó lakások.** Ósi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takaréknál.

Első osztályú száraz szőlőkarók

bármely mennyiségben kaphatók Weiszberger és Társa tűzifa telepén, a nagyvárad-velencei vasutállomásnál.

Telefon: 688.

Bérszántás gőzekével.

A nagyváradai latin szertartású káptalan iklódi gazdaságában levő 20 H. P. Jowler féle gőzekével a t. év április, május havára bérszántást felvállalunk. Bővebb felvilágosítást nyújt Iklód pusztán u. p. Nagyvárad. Jancsó Lajos urad. számtartó. Telefon: 495.

A már 70 év óta fennálló LÉVAI-féle

SIRKÓ

raktárt

és

KŐFARAGÓ műhelyt

az érdeklődő közönség szives figyelmébe ajánljuk

Rákóczi-ut 20 számú telepünkön sirkerítések kovácsolt vasrácából is készíttetnek.